

Dno: AHT/ 270/2014

226 § VAALIEN AJANKOHDAT JA KANSALAISTEN OSALLISTUMISOIKEUDET /
LAUSUNTO

Oikeusministeriön asettama parlamentaarinen työryhmä ehdottaa vaalilain muuttamista siten, että kunnallisvaalit siirretään lokakuun neljännestä sunnuntaista huhtikuun kolmanteen sunnuntaihin. Kunnallisvaalien vaalipäivä olisi sama kuin nykyisin eduskuntavaalien vaalipäivä. Huhtikuun kolmanteen sunnuntaista muodostuisi näin yleinen vaalipäivä. Kunnallisvaalit ja eduskuntavaalit vuorottelisivat kahden vuoden välein eikä kyse siten olisi samanaikaisesti järjestettävistä vaaleista.

Kunnallisvaalien aikaistaminen keväälle merkitsisi käytännössä sitä, että uusi valtuusto pääsisi päättämään jo seuraavan vuoden talousarviosta ja kunnallisverosta. Näin vaalien tulos heijastuisi aikaisempaa välittömämmin kunnan toimintaan, ja uuden valtuuston vaikutusmahdollisuudet paranisivat. Pyrkimyksenä myös on, että kunnallisvaalien siirto keväälle ja huhtikuun kolmas sunnuntai yleisenä vaalipäivänä lisäisivät äänestysaktiivisuutta. Vaaleja koskevan tutkimustiedon perusteella on tosin vaikea ennakoida, miten vaalipäivän siirto vaikuttaa äänestysaktiivisuuteen.

Työryhmä ehdottaa, että kunnallisvaalit järjestettäisiin ensimmäisen kerran huhtikuussa vuonna 2017. Vuoden 2016 säännönmukaiset kunnallisvaalit siirtyisivät vuoden 2017 huhtikuuhun, ja nykyisten, vuoden 2016 lopussa toimikautensa päättävien valtuustojen toimikautta jatkettaisiin vuoden 2017 toukokuun loppuun.

Mitä mieltä olette työryhmän kunnallisvaalien siirtämistä koskevista ehdotuksista?

Työryhmä ehdottaa, että neuvoa-antavien kunnallisten kansanäänestysten järjestäminen sallitaan kunnallisvaalien yhteydessä. Nykyisin kunnallisten kansanäänestysten järjestäminen vaalien yhteydessä on kielletty. Työryhmän näkemyksen mukaan kunnallisia kansanäänestyksiä ei ole perusteltua järjestää muiden, valtiollisten vaalien yhteydessä, sillä vaaliteemat ovat tällöin keskenään hyvin erilaiset. Vastaavasti valtiollisia kansanäänestyksiä voidaan nykyisin toimittaa vain valtiollisten vaalien yhteydessä tai erikseen. Äänestyksen toimittamista koskevat hallinnolliset menettelyt ovat myös yksinkertaisemmat kunnallisvaalien yhteydessä. Työryhmä toteaa lisäksi, että erikseen valmisteltavana oleva nettiäänestyksen käyttöönotto helpottanee kunnallisten kansanäänestysten järjestämistä. Nettiäänestysmahdollisuus muuttaa merkittävästi kansanäänestysten järjestämistä, ja tämän vuoksi työryhmä katsoo, että tarpeelliset lainsäädännön muutokset on perusteltua valmistella aikanaan yhtenäisesti.

Mitä haluatte lausua työryhmän kunnallisvaalien ja kunnallisen kansanäänestyksen järjestämisestä yhdessä?

Työryhmä käsitteli edellä mainittujen teemojen lisäksi muun muassa presidentinvaalin ajankohtaa, kansalaisaloitteen tekemisen ikärajan alentamista 15 vuoteen sekä samana keväänä järjestettävien eduskunta- ja europarlamenttivaalien aikataulutusta. Arviointi kansalaisaloitteen toimivuudesta ja mahdollisesta ikä-

rajan muuttamisesta on työryhmän mukaan tehtävissä vasta, kun menettelystä on saatu enemmän kokemuksia.

Suomen pitkän aikavälin tavoitteeksi tulisi asettaa europarlamenttivaalien aikaistaminen samaan ajankohtaan kuin eduskuntavaalit ja kunnallisvaalit. Työryhmä ei esitä näihin teemoihin liittyen tässä vaiheessa lakimuutoksia.

Mitä haluatte lausua työryhmän mietinnöstä?

Lausuntoa pyydetään 29.8.2014 mennessä sähköpostitse tai postitse osoitteen Oikeusministeriö, PL 25, 00023 Valtioneuvosto.

Päätösesitys (kja):

Kaupunginhallitus päättää antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kunnallisvaalien siirtäminen huhtikuun kolmanteen sunnuntaihin mahdollistaa kunnanvaltuuston vaikutus- ja päätösmahdollisuuden ohjaaviin päätöksiin aiempaa käytäntöä välittömämmin. Valtuuston toimiessa ylimpänä päättävänä elimenä kunnallisvaalien siirtämistä voidaan pitää em. syistä perusteltuna. Myös eri vaalien yhtenäistä ajankohtaa voidaan pitää perusteltuna mm. äänestysaktiivisuuden parantamiseksi.

Kunnallisvaalien ja kunnallisen kansanäänestyksen järjestäminen yhdessä lisää äänestysaktiivisuutta ja vähentänee kansanäänestyksen järjestämisestä aiheutuvaa työtä, pienentäen samalla kansanäänestyksen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia. Nykyisen tietoyhteiskunnan aikana nettiäänestyksen käyttöönotto on perusteltua, koska se helpottaa kansanäänestyksen järjestämistä, vähentää kansanäänestyksen kustannuksia ja madaltaa kynnystä äänestykseen osallistumiseksi.

Yhtenäisen vaalikäytännön johdosta myös yhteinen vaaliajankohta on perusteltua. Kaikki vaalit tulisi järjestää huhtikuun kolmantena sunnuntaina, kansalaisaloitteen ikärajan alentaminen viiteentoista ikävuoteen parantaa nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ennen kaikkea heitä koskevissa asioissa ja samalla lisäänee kiinnostusta yhteisistä asioista ja niihin vaikuttamisesta.

Päätös:

Hyväksyttiin.

Pöytäkirjanotteen oikeaksi todistaa:
Ähtärissä 22.8.2014

Jutta-Kaisa Mikkola
keskusarkistonhoitaja
(koneellisesti allekirjoitettu)

Ähtärin kaupunki
Ostolantie 17
63700 Ähtäri
kirjaamo@ahdari.fi

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Ähtärin Kaupunginhallitus on 18.8.2014 pidetyssä kokouksessa tehnyt oheisen päätöksen.

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat:

- yksinomaan valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 91 §), pykälä 226
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista (KvesL 26 §), pykälä
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättäminen (EtuostoL 21 §), pykälä